

Wolność i odpowiedzialność oraz Mity i tabu

We wrześniu 1999 roku, w dziewięć lat po założeniu, NPTZP zorganizowało w Krakowie dwa godne uwagi sympozja o długofalowym znaczeniu.

W sympozjum odbywającym się pod hasłem „Wolność i odpowiedzialność - podstawy psychiatrycznego działania” uczestniczyło ok. 250 fachowców z Polski i Niemiec. Pamiętając o swojej odpowiedzialności historycznej i ze świadomością, że teoretyczne koncepcje na temat wartości lub braku wartości życia, które w okresie narodowego socjalizmu stały się legitymacją dla masowej eksterminacji Polaków i Niemców z zaburzeniami psychicznymi i niedorozwojem umysłowym, przedstawiciele życia publicznego i politycznego z Polski i Niemiec uczestniczący w ceremonii otwarcia dali jasno do zrozumienia, że psychiatria jako reprezentantka interesów ludzi dotkniętych ciężkimi zaburzeniami psychicznymi będzie w przyszłości ponosiła szczególną odpowiedzialność moralno - etyczną w naszych społeczeństwach. Odnosi się to do podstaw etycznych projektów badawczych, kwestii egzystencjalnych, traktowania ludzi starych i niepełnych w naszych krajach, zapewnienia godnych warunków w psychiatrycznych instytucjach leczniczo - opiekuńczych. Dotyczy to także budowania takiego klimatu społecznego, który nie pozwoli na odrzucanie i odseparowywanie tych osób, lecz będzie sprzyjał wszelkiego rodzaju projektom integracyjnym.

W tym kontekście NPTZP także i podczas zebrania swoich członków przypomniało o swojej genezie, a w przyszłości będzie przykładło szczególną wagę do pielęgnowania wzajemnych kontaktów i partnerstw - dialogu pacjentów, ich rodzin oraz profesjonalistów, a twórczy rozwój partnerstw w regionach uczyni głównym punktem swoich działań.

W tym znaczeniu głównym celem imprezy jubileuszowej organizowanej z okazji dziesięciolecia istnienia PNTZP w Münster w 2000 roku będą różnorodne szanse i możliwości realizacji kontaktów, partnerstw i wspólnych projektów, takich jak przedsięwzięcia teatralne, wystawy, urlopy pacjentów, prezentacja różnych zwyczajów, np. kucharz - a przyzwyczajenia żywieniowe w instytucjach psychiatrycznych itp.

Inauguracja, wykłady i dyskusje odbywające się w ramach sympozjum na temat wolności i odpowiedzialności odbiły się szerokim echem w polskich mediach, czego niestety nie udało się uzyskać u nas, w Niemczech.

Podobnie miała się sytuacja z dwudniowym izraelsko - polsko - niemieckim seminarium na temat mitów i tabu. Odbywające się w Krakowskim Centrum Kultury Żydowskiej seminarium było pierwszym spotkaniem tego rodzaju, a jego treść dotyczyła tematów tabu w kwestii holocaustu, stosunków polsko - izraelskich, wspólnego opracowania przeszłości, trwającego wiele dziesiątków lat milczenia wokół stosunku sprawców wobec ich ofiar oraz wzajemnego traktowa-

nia się w drugiej i trzeciej generacji. Na seminarium wywarł swoje piętno fakt, że rozmawiali tu ze sobą specjaliści z dziedziny psychiatrii, że uczestnicy z Izraela pochodzili w głównej mierze z rodzin żydowskich wywodzących się z Polski i niektórzy z nich przy okazji seminarium po raz pierwszy odwiedzili kraj przodków i że uczestników powoli i stopniowo opuszczało uczucie napięcia oraz małomówność. Przy tym po raz kolejny okazało się, że można przewyciężyć milczenie i możliwe jest nawiązanie kontaktu, jeżeli tylko uda się poruszyć temat doświadczeń, przeżyć, oczekiwań i uprzedzeń, tego wszystkiego, co i tak rozgrywa się w głowach i sercach uczestników. Wiele lat zajmowania się

wszystkich, także fachowców, tematem posttraumatycznych zaburzeń u tych, którzy przeżyli, oraz „normalność” otwartego poruszania obfitujących w konflikty tematów ze strony uczestników z Izraela przyczyniły się do tego, że seminarium stało się dla wszystkich cennym doświadczeniem. Spotkaliśmy się, potrafiliśmy powiedzieć sobie nawzajem nieprzyjemne rzeczy, umieliśmy wspólnie płakać i śmiać się, wyartykułować lęki i uprzedzenia, a na koniec byliśmy zgodni co do tego, że w przyszłym roku znów się spotkamy.

Pożegnaliśmy się słowami „w przyszłym roku w Jerozolimie”. Spotkanie odbędzie się około 10 kwietnia.